

Trädvårdsplan

Nyköping Krikonet ga:1

Krikonbackens samfällighetsförening
Nyköping, Södermanlands län, D, 04
Organisationsnummer: 716401–8157

Versionshistorik

Nr	Ändrad	Ändrad av	Kommentar	Status
1.0			Första versionen av dokumentet	Ska läggas fram på föreningsstämma 2026-03-22

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	3
1.1	Begrepp och förkortningar.....	3
1.2	Planens syfte.....	3
1.3	Trädvårdsplanen som arbetsverktyg.....	3
1.4	Fastställande samt uppdatering av planen.....	3
2	Drift.....	4
2.1	Naturmark.....	4
2.2	Planteringar och solitärer.....	4
3	Underhåll.....	5
3.1	Naturmark.....	5
3.2	Planteringar och solitärer.....	5
4	Åtgärder utanför trädvårdsplanen.....	6
4.1	Beskärning vid överhäng på fastighet.....	6
4.2	Övriga önskemål om åtgärder.....	6
5	Värdering av träd.....	6
6	Säkerhetskrav vid arbete.....	7

1 Inledning

1.1 Begrepp och förkortningar

För att kunna kommunicera kring denna trädvårdsplan är det viktigt att utgå från gemensamma definitioner. I det syftet finns följande begrepp definierade och används i planen med här angiven betydelse.

Naturmark	Naturmark är mark som inte är anlagd, såsom skog och äng. Inom föreningen finns tre naturmarksområden; dungen i änden på Äppelgången; den större dungen längs med Bigarrågången; den mindre dungen i änden på Bigarrågången.
Plantering	En plantering är anlagd med utvald växtlighet, ofta med en tydlig avgränsning mot omgivande mark. Inom föreningen finns två planteringar; en längs med Klarbärgsgången och en vid sopstationen närmast Eskilstunavägen.
Solitärer	Solitärer är enskilda träd och buskar som står fristående, ofta direkt i en gräsmatta. De kan växa helt separat eller utgöra en liten, tydligt avgränsad grupp. Solitära träd och buskar finns spridda i hela området, exempelvis i gräsytan längs med Frukthången, kring lekparkerna och garagen.
Sly	Sly är en benämning på unga vedartade växter, både träd och buskar. De har ofta en stark tillväxt och kan växa flera meter under en växtsäsong.
Föryngring	Föryngring är processen att ersätta gamla träd med nya för att säkerställa ett friskt och funktionellt trädbestånd. Processen inkluderar bedömning av ett befintligt träd, nedtagning av trädet om det är skadat, sjukt eller gammalt samt plantering av ett nytt träd som ersättning för det nedtagna trädet.

1.2 Planens syfte

Träds utseende samt vara eller icke vara är ofta föremål för starka åsikter. Samtidigt innehar träd ett stort ekonomiskt värde. Fullvuxna träd som skadas eller tas ner i förtid tar många år att ersätta. Trädvårdsplanen möjliggör en konsekvent och trygg förvaltning av områdets naturområden, planteringar och solitärer som bygger på gemensamma beslut.

1.3 Trädvårdsplanen som arbetsverktyg

Trädvårdsplanen svarar på hur områdets naturmarker, planteringar och solitärer ska förvaltas; såsom när föryngring bör ske, hur olika arter bör hanteras i fråga om exempelvis beskärning samt vilka behov av löpande skötsel som finns. Planen utgör därmed ett styrdokument för föreningens driftarbete likväl som underhållsplanering. Specifika underhållsåtgärder återfinns inte i trädvårdsplanen utan specificeras i föreningens underhållsplan utifrån trädvårdsplanens angivna förvaltningsprinciper.

1.4 Fastställande samt uppdatering av planen

Trädvårdsplanen arbetas fram av föreningens styrelse och fastställs därefter av föreningsstämman. Uppdatering och ny fastställelse av planen sker vid behov, exempelvis vid inplantering av nya arter i området.

2 Drift

Drift omfattar åtgärder som återkommer en eller flera gånger per år; såsom slyröjning och viss beskärning. Driftåtgärder planeras av eller sker i samråd med styrelsen.

2.1 Naturmark

Föreningens dungar ska hållas luftiga, ljusa och inbjuda till lek. Regelbunden slyröjning ska ske. Naturlig föryngring är att föredra varpå enstaka självsådda träd kan sparas (se 3.1).

Oönskade arter inkluderar:

- Ej naturligt förekommande arter såsom trädgårdsväxter
- Snabbväxande träd och buskar som lätt tar över en dunge
- Taggbuskar som förhindrar lek

2.2 Planteringar och solitärer

Buskar i föreningens planteringar beskärs efter respektive arts behov i syfte att hålla dem friska, i lämplig storlek i förhållande till övriga växter och med hänsyn till användningen av angränsande ytor.

Nyponros (Rosa Rugosa 'Fru Dagmar Hastrup')	Beskärs i april-maj. Skadade grenar kapas ner till frisk ved, äldre grenar gallras på olika höjd.
Fläder (Sambucus nigra)	Kan beskäras större delen av året (ej vintertid). Äldre grenar gallras på olika höjd, grenar som skadats, korsas eller är inåtväxande tas bort.
Måbär (Ribes Alpinum)	Kan beskäras större delen av året (ej vintertid). Äldre grenar gallras årligen för frisk tillväxt nerifrån.
Pion (Paeonia ?)	Tunga grenar ges stöd så de inte bryts. Döda grenar och grenar som växer inåt tas bort under våren.

3 Underhåll

Underhåll omfattar åtgärder som återkommer med ett eller flera års mellanrum; såsom föryngring och behovsstyrd beskärning.

3.1 Naturmark

Träd i föreningens naturmark föryngras företrädesvis naturligt genom självsådd. Lämpliga skott undersöks regelbundet innan slyröjning av marken sker. Skott som ska sparas märks företrädesvis ut så de inte riskerar att kapas. Utvalda självsådda träd som växer för tätt eller på olämpligt ställe flyttas till lämplig plats innan de blir för stora.

Vid utebliven naturlig föryngring kan planerad föryngring eller nyplantering ske av lämpliga träd och buskar. Artförekomsten i föreningens naturmarker bör framför allt hållas till i skogsmark naturligt förekommande arter såsom björk, tall, gran, lönn, ek och rönn. Asp är en mindre lämplig art eftersom de skjuter mycket sly.

3.2 Planteringar och solitärer

Träd beskärs generellt ej. Undantag kan ske vid uppstådd skada alternativt om ett träd inkräktar på närliggande byggnad eller annan fastighet (se punkt 4.1).

Björk

I aktuell växtzon lever björkar i ungefär 100 år. I områden där nedfall från träd kan orsaka fara eller skada på egendom föryngras björkar normalt vid 65–75 års ålder. Det är vid denna ålder björkar naturligt börjar drabbas av skador (svampangrepp, insekter, brott orsakade av vind eller snö) som slutligen leder till att trädet dör.

Björk är en trädart som är mycket känslig för beskärning. Om det inte görs på rätt sätt och vid rätt årtid drabbas snittet ofta av blödning och/eller svampangrepp (röta). Även en skadad björk ser ofta frisk ut eftersom svampangrepp sprider sig inuti grenar och stammen. Björkar bör aldrig toppas och beskärning av grenar tjockare än ett finger bör undvikas.

Tuja

Föryngras vid behov, såsom vid skada eller av estetiska skäl.

Tuja är ett barrträd men kan beskäras som en häck under april-maj eller augusti-september. Höjden kan begränsas genom toppbeskärning.

4 Åtgärder utanför trädvårdsplanen

4.1 Beskrining vid överhäng på fastighet

Enligt Jordabalken har enskilda fastighetsägare rätt att vidta åtgärder för träd som tränger in på dennes tomt precis som föreningen har rätt att vidta åtgärder om träd tränger in på föreningens mark.

Tränger rot eller gren in på fastighet från område intill denna och medför detta olägenhet för fastighetens ägare, får denne taga bort roten eller grenen. Områdets ägare skall dock beredas tillfälle att själv utföra åtgärden, om denna kan befaras medföra skada av betydelse för honom. (Jordabalken 3:2)

Trädets ägare bör få minst tre-sex månader på sig att vidta nödvändiga åtgärder. Beskrining kan exempelvis vara olämpligt under vissa delar av året. Görs inga åtgärder är det fritt att själv kapa överträngande grenar och rötter. En stam som hänger över en tomtgräns får man dock inte röra. Man får inte heller ta bort rötter och grenar på ett sådant sätt att trädet dör av ingreppet. Det likställs nämligen med att man tar bort trädet helt. Ingrepp bör alltså göras med stor försiktighet. Skulle trädet dö som resultat av ingreppen kan man bli ersättningsskyldig.

4.2 Övriga önskemål om åtgärder

Driftåtgärder kring föreningens träd och buskar planeras av eller med styrelsen. Underhållsåtgärder anges i föreningens underhållsplan som godkänns av föreningsstämman. Uppstår önskemål om åtgärder utöver detta ska önskan alltid lämnas in för behandling på en föreningsstämma. Förslaget lämnas in i enlighet med föreningens stadgar för motioner till föreningsstämman.

Alla ej sanktionerade ingrepp (såsom av föreningen ej godkänd barkning, beskrining, fällning) som utförs av enskilda på föreningens gemensamt ägda träd utgör skadegörelse och kan leda till skadeståndskrav.

5 Värdering av träd

Att kunna värdera träd är ett viktigt redskap för att kunna förklara och förstå deras betydelse men även för att förhindra skadegörelse och sätta viten vid byggnation. Alnarpsmodellen 2.2 (Österberg, Sjöberg & Kristofferson, SLU 2015) är en nationell värderingsmodell för träd som inte är planterade i produktionssyfte. Modellen nämner trädens mjuka värden - som placering och funktion, kulturella, biologiska och estetiska – men bygger på faktisk prisutveckling för träd i olika storlekar hos plantskolor samt planterings- och etableringskostnader.

Modellen ska användas vid beräkning av underhållskostnader för förnygring (även om den inte är avsedd för just detta ändamål), vid upphandling av entreprenadarbeten för vitessättning, samt för eventuella skadeståndskrav vid skadegörelse.

6 Säkerhetskrav vid arbete

Brukare refererar till den person som avses framföra röjsågen eller motorsågen, och som inte är en entreprenör.

Arbete med röjsåg eller motorsåg, på annan än enskild mark, omfattas av arbetsmiljöreglerna. Därav måste allt sådant arbete inom föreningens område först godkännas av styrelsen.

För att föreningen ska uppfylla arbetsmiljöreglerna för **röjsåg** måste brukaren säkerställas ha erforderliga kunskaper för arbetet, genom att:

- brukaren innehar ett bevis på genomförd och godkänd Röjsågsutbildning Nivå RA,
- alternativt att brukaren skriftligt intygar att denne har kunskaper motsvarande Röjsågsutbildning Nivå RA (AFS 2012:1 18§).

För att föreningen ska uppfylla arbetsmiljöreglerna för **motorsåg** måste brukaren säkerställas ha erforderliga kunskaper för arbetet, genom att:

- brukaren innehar ett bevis på genomförd och godkänd Motorsågsutbildning Nivå AB (AFS 2012:1 17§).

Föreningen ska dessutom förvisa sig om att brukaren är införstådd i dennes säkerhetsansvar och skyldigheter.

För att föreningen ska uppfylla ovanstående krav ska brukaren, innan framförande av röjsågen eller motorsågen, signera motsvarande intyg enligt nedan.

Villkor för nyttjande av röjsåg

inom KSF:s samfällighet

Jag intygar att:

- jag innehar ett bevis på genomförd och godkänd Röjsågsutbildning Nivå RA,
- eller på annat sätt har erhållit och besitter kunskaper motsvarande Röjsågsutbildning Nivå RA (AFS 2012:1 18§).

Jag ansvarar själv för att:

- jag har tillräcklig erfarenhet och de resurser som krävs för att på ett säkert sätt kunna utföra arbetet i fråga.
- erforderlig arbets- och säkerhetsutrustning finns på plats, är i gott skick och används – även om viss utrustning tillhandahålls av annan part (exempelvis av KSF).
- Arbetsmiljöverkets föreskrifter "AFS 2012:1 Användning av motorkedjesågar och röjsågar" efterlevs.
- ingen obehörig person brukar röjsågen (brukaren måste vara godkänd av KSF:s styrelse).
- endast, av styrelsen, i förväg godkänd avverkning utförs.
- genast avbryta arbetet om ovanstående punkter inte kan efterlevas eller om andra omständigheter gör arbetet olämpligt att utföra.

För utrustning tillhandahållen av KSF är jag därutöver ersättningsskyldig för eventuellt förlorad utrustning och skador på utrustning som orsakats genom vårdslös hantering.

Datum: _____ Namn: _____

Signatur: _____

Villkor för nyttjande av motorsåg

inom KSF:s samfällighet

Jag intygar att:

- jag innehar ett bevis på genomförd och godkänd Motorsågsutbildning Nivå AB (AFS 2012:1 17§).

Jag ansvarar själv för att:

- jag har tillräcklig erfarenhet och de resurser som krävs för att på ett säkert sätt kunna utföra arbetet i fråga.
- erforderlig arbets- och säkerhetsutrustning finns på plats, är i gott skick och används – även om viss utrustningen tillhandahålls av annan part (exempelvis av KSF).
- Arbetsmiljöverkets föreskrifter "AFS 2012:1 Användning av motorkedjesågar och röjsågar" efterlevs.
- ingen obehörig person brukar motorsågen (brukaren måste vara godkänd av KSF:s styrelse).
- endast, av styrelsen, i förväg godkänd avverkning utförs.
- genast avbryta arbetet om ovanstående punkter inte kan efterlevas eller om andra omständigheter gör arbetet olämpligt att utföra.

För utrustning tillhandahållen av KSF är jag därutöver ersättningsskyldig för eventuellt förlorad utrustning och skador på utrustning som orsakats genom vårdslös hantering.

Datum: _____ Namn: _____

Signatur: _____